

**Az Értelmi Fogyatékossgal Élők és Segítőik
Országos Érdekvédelmi Szövetsége (ÉFOÉSZ)
önérvényesítő tagjainak beadványa**

Készült az ENSZ Fogyatékossgal Élő Személyek
Jogainak Bizottsága 29. ülésére

A Bizottság vizsgálati jelentésének
MAGYARORSZÁGI nyomkövetése
(CRPD/C/HUN/IR/1)

2023. július 25.

Tartalom

A beadvány szerzői.....	3. oldal
Legfontosabb megállapítások és javaslatok.....	4. oldal
Törvény előtti egyenlőség (12.cikk).....	5. oldal
Önálló élet és közösségbe való befogadás (19.cikk).....	9. oldal
Egyenlőség és diszkriminációmentesség (5. cikk).....	12. oldal
Egyéb javaslatok.....	15. oldal
Az Értelmi Fogyatékosággal Élők és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetsége (ÉFOÉSZ).....	16. oldal
Önérvényesítők az ÉFOÉSZ-on belül.....	16. oldal
Szómagyarázat.....	17. oldal

A **vastag** betűvel írt szavak magyarázatát a 17. oldaltól találod meg.

A beadvány szerzői

Ezt a beadványt az **Értelmi Fogyatékosággal Élők és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetsége (ÉFOÉSZ)**

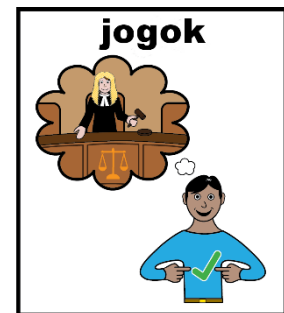
önérvényesítő tagjai írták.

Köztük olyanok, akik intézményben élnek.

Az ország különböző pontjain élő önérvényesítők megosztották a tapasztalataikat és javaslatokat fogalmaztak meg.

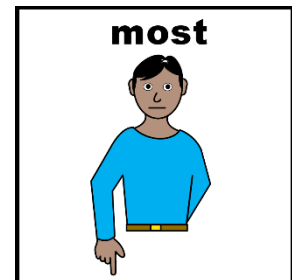

Azt akarjuk, hogy tiszteletben tartsák a fogyatékosággal élő emberek jogait. Önálló, boldog életet szeretnénk élni, ugyanúgy, mint bárki más.

Legfontosabb megállapítások és javaslatok

Elsőként kijelentjük,
hogy most van szükségünk változásra.
Mindig ugyanazt írjuk el és mondjuk el,
újra és újra,
mégsem történik semmi.

Sokan közülünk

- intézményekben élnek, másoktól elzárva
- nem hozhatnak döntéseket és nem szavazhatnak
- nem találnak az igényeiknek megfelelő támogató szolgáltatásokat
- nem találnak munkát
- szegénységben élnek.

Szeretnénk, ha ez még a mi életünk alatt megváltozna.
Most akarunk jobban élni! Nincs több időnk!

Törvény előtti egyenlőség (12.cikk)

A törvény előtti egyenlőség azt jelenti, hogy a fogyatékossgal élő embereknek ugyanolyan jogaik vannak, mint bárki másnak.

A Bizottság szerint ez nem így van Magyarországon. Egyetértünk a Bizottsággal.

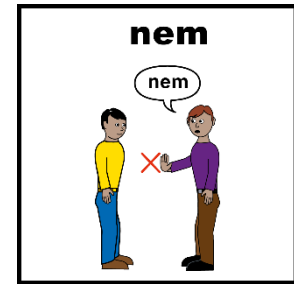

Néhányan közülünk régebben **gondnokság** alatt álltak.

Többen még most is gondnokság alatt állnak.

Sokunknak szüksége van támogatásra, például a pénzügyekben.

A gondnokság nem jó támogatás, mert megfoszt minket az önállóságunktól.

Ha a gondnok nem családtag, előfordul, hogy

- nem tartja a kapcsolatot a gondnokság alatt álló személlyel.
- vagy nem arra költi a gondnokság alatt álló személy pénzét, amire valóban szüksége van.

A gondnoktól kell kérnünk a saját pénzünket, ha vásárolni akarunk valamit.

Sokszor hónapokat kell várnunk a saját pénzünkre.

Például, ha ruhát akarunk vásárolni magunknak.

A gondnokság alatt álló emberek egyedül nem írhatnak alá szerződéseket és nem intézhetnek hivatalos ügyeket. Ez olyan érzés, mintha mi mások lennénk vagy kevesebbet érnének, mint a többi ember.

Vannak közöttünk, aki régen gondnokság alatt álltak, most pedig a **támogatott döntéshozatalt** veszik igénybe.

Ők azt mondják, most szabadnak érzik magukat. Már nem kell könyörögniük a saját pénzükért. Olyan dolgokat is meg tudnak csinálni önállóan, amire korábban nem is gondoltak volna.

A legtöbb gondnokság alatt álló ember nem szavazhat és nem indulhat a választásokon.

A gondnokság alatt álló embereknek bonyolult kérdésekre kell válaszolniuk.

Ha nem tudnak válaszolni, elvesztik a **választójogukat**.

Ha nem szavazhatunk, nem tudunk beleszólni a közösségünk és az országunk közös ügyeibe.

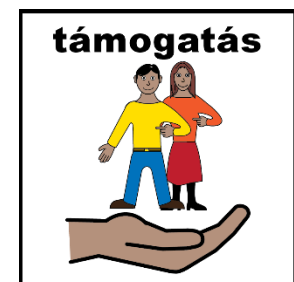
Ez olyan érzés, mintha mi nem lennénk az országunk állampolgárai.

Magyarországon meg kell szüntetni a gondnokságot.
és erősíteni kell a támogatott döntéshozatalt.
Időnként mindenkinek szüksége van támogatásra.
Például pénzügyi döntésekben.
A döntésekhez jó támogatásra van szükségünk,
nem gondnokságra.

Számít, hogy ki támogat minket és hogyan.
A segítő mindig kérdezze meg először,
segíthet-e valamiben.
Mi akarjuk eldönteni, ki támogat minket és hogyan.

A jó segítő hagyja, hogy hibázzunk
és a hibáinkból tanuljunk.
Hibázni mindenki szokott,
nem csak az értelmi fogyatékossgal élő emberek.

Képezni kell a szakembereket,
hogy megismerjék a támogatott döntéshozatalt.
Korábban már tartottunk képzést

- gondnokoknak.
- bírónak
- és segítő szakembereknek.

A támogatott döntéshozatalt mindenkinek meg kell ismernie,
aki fogyatékossgal élő emberekkel dolgozik.
Mindig be kell vonni tapasztalati szakértőket,
amikor a gondnokságról
és támogatott döntéshozatalról beszélünk.

Minden fogyatékossgal élő embernek meg kell adni a választójogot.
Mi is állampolgárok vagyunk.
Fontos, hogy mi is szavazhassunk és indulhassunk a választásokon.

Önálló élet és közösségbe való befogadás (19.cikk)

Az elmúlt években történtek változások Magyarországon:

- Elkezdődött az intézmények **kiváltása**.
- Új **támogatott lakhatások** épültek.

De úgy látjuk,

hogy a kormánynak ennél többet kell tennie.

Még mindig nagyon sok fogyatékos ember él intézményekben.

Többen közülünk is intézményekben élnek.

Egyikünk egész életében önállóan élt,

és csak nemrég került egy intézménybe,

mert otthon nem kapta meg a megfelelő támogatást.

Neki az intézmény olyan, mintha börtönben lenne.

Az intézményekben szigorú szabályok vannak.

Nem tudunk önállóan élni és döntéseket hozni.

Nem az egyéni szükségleteinknek megfelelő

támogatást kapunk.

A legtöbb intézmény kisebb városok

vagy falvak szélén található.

A fogyatékossgal élő emberek

a helyi közösségtől elzárva élnek.

A kis településeken nem jó a tömegközlekedés.

Nehéz beutazni a közeli városokba.

Ez megnehezíti azt is, hogy munkát találjunk.

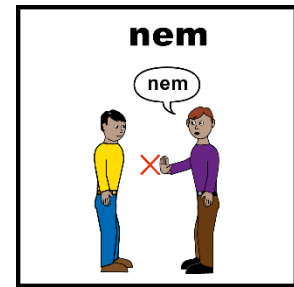

Az új támogatott lakhatási szolgáltatások szinte ugyanúgy működnek, mint az intézmények.

Az új házak kis településeken épülnek, ahol szintén rossz a tömegközlekedés.

A támogatott lakhatásban is szigorú szabályok vannak.

A lakók továbbra sem tudnak önállóan élni és döntéseket hozni.

Meg kell előzni, hogy a fogyatékossgal élő emberek intézménybe kerüljenek.

Olyan támogató szolgáltatásokra van szükség, ami a lakóhelyükön támogatja a fogyatékos embereket és családjaikat.

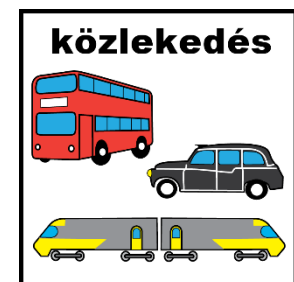
Ezeknek a szolgáltatásoknak mindenki számára elérhetőnek kell lenniük.

Több támogatott lakhatási szolgáltatásra van szükség. El kell érni, hogy a támogatott lakhatás valóban lehetővé tegye az önálló életet.

Az új szolgáltatásokat a települések központjához közel kell létrehozni,

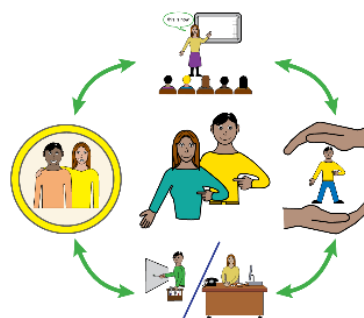
- ahol jó a tömegközlekedés.

- ahol a fogyatékossgal élő embereknek valódi kapcsolatai lehetnek a helyi közösséggel.

- ahol hozzáférnek szolgáltatásokhoz.

Mi is szeretnék támogatott lakhatásban élni intézmény helyett.

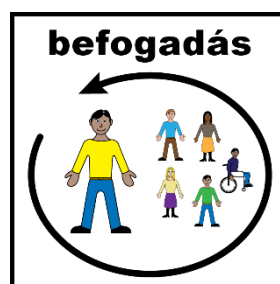
Úgy gondoljuk, hogy a támogatott lakhatásban

- szabadabbak lehetünk
- akkor megyünk ki, amikor akarunk
- nyugodtabban élhetünk,
mert nem vagyunk olyan sokan.

Fel kell készíteni a helyi közösségeket is,
hogy megismerjék,
és befogadják a fogyatékossgal élő embereket.

Az állami forrásokat
az önálló élet támogatására kell költeni,
nem pedig intézményekre.

Be kell vezetni az **egyéni költségvetést**,
hogy eldönthessük,
milyen szolgáltatásokat akarunk igénybe venni.
Így a szolgáltatóknak muszáj
jó minőségű szolgáltatást nyújtaniuk,
különben az emberek nem használják a szolgáltatásaikat.

Egyenlőség és diszkriminációmentesség (5. cikk)

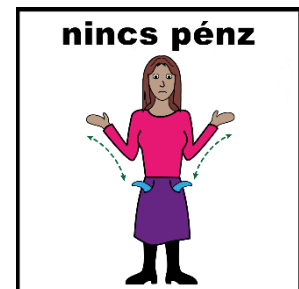
A Bizottság a jelentésben leírta,
hogy Magyarországon
sok fogyatékossgal élő embert ér
hátrányos megkülönböztetés.

Mi is ezt tapasztaljuk.

Fogyatékossgal élő emberként
nagyon nehéz munkát találni.
Sok munkáltató nem akar
fogyatékossgal élő embert alkalmazni.
Azt gondolják,
nem vagyunk képesek elvégezni a munkát.
Anélkül, hogy ismernének minket és a képességeinket.

Ha találunk is munkát,
nagyon keveset keresünk,
vagy sokat kell utazni a munkahelyig.
Van olyan munkahely is,
ahol csak az állami támogatások miatt
alkalmaznak minket.
Közben pedig nincs igazi feladatunk,
órákig csak ülünk.

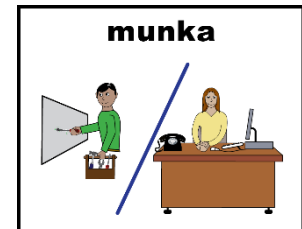
Sokunknak volt olyan élménye,
amikor gyerekként kezelték minket.
Például a munkahelyeken vagy a hivatalokban.

Néhányan közülünk a nyílt munkaerőpiacon dolgoznak.
A nyílt munkaerőpiacról jobb tapasztalataink vannak.
Oda viszont nagyon nehéz bekerülni.

Szükségünk van

- több munkahelyre
- jobb támogatásra a munkahelyeken
- magasabb fizetésre.

A munkáltatókat és munkatársakat fel kell készíteni, hogy

- jól bánjanak velünk
- és jól tudjanak minket támogatni.

Értelmes munkát akarunk végezni,
a nyílt munkaerőpiacon.

Jó minőségű oktatásra van szükségünk,
hogy munkát találjunk,

A tananyagnak könnyen érthetően kell lennie
az iskolákban és a szakképzéseken.

Az államnak azon kell dolgoznia,
hogy a nem fogyatékos emberek
többet tudjanak a fogyatékossgal élő emberekről.

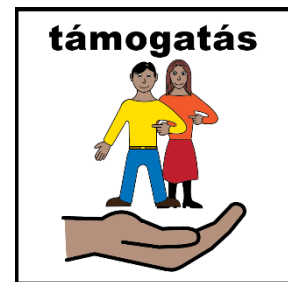

Képezni kell például

- a munkáltatókat
- állami dolgozókat
- egészségügyi dolgozókat
- segítő szakembereket.

Ahelyett, hogy gyerekként kezelnek minket,
ismerjenek meg minket
és támogassanak, hogy fejlődhessünk.

Egyéb javaslatok

Mi tudjuk, mi a jó nekünk.

A fogyatékossgal élő embereket
be kell vonni az őket érintő döntésekbe.

Például a fogyatékos emberek szervezetein keresztül.

A kormánynak valóban be kell vonnia a döntésekbe
a fogyatékossgal élő embereket.

Például az **Országos Fogyatékossgügyi Tanácson**
keresztül.

A Tanácsot sűrűbben kell összehívni.

Biztosítani kell,

hogy a döntéshozók valóban figyelembe veszik,
amit mondunk.

El kell terjeszteni a **könnyen érthető kommunikációt**.

Érthető információra van szükségünk, hogy

- megértsük a minket körülvevő világot
- döntéseket tudjunk hozni
- és önállóan tudjunk élni.

Az Értelmi Fogyatékosággal Élők és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetsége (ÉFOÉSZ)

Az [ÉFOÉSZ](#) az Értelmi Fogyatékosággal Élők és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetsége. Az ÉFOÉSZ küzd az értelmi fogyatékos emberek és családjaik jogaiért.

Az ÉFOÉSZ országos szervezet.
25 tagszervezete és 22 ezer tagja van,
egész Magyarországon.

Önérvényesítők az ÉFOÉSZ-on belül

Az ÉFOÉSZ egész Magyarországon támogat önérvényesítő csoportokat.

Az önérvényesítő csoportokban megtanuljuk a jogainkat,
és megosztjuk a tapasztalatainkat.
Támogatjuk egymást,
és együtt szóvalunk fel a jogainkért.

Az ÉFOÉSZ társelnöke is önérvényesítő.
A társelnök tagja az országos elnökségnek.
A társelnök feladata,
hogy képviselje az önérvényesítők érdekeit
az ÉFOÉSZ elnökségében.

Szómagyarázat

Diszkrimináció

A diszkrimináció hátrányos megkülönböztetést jelent. Azt jelenti, hogy valakivel rosszul bánnak azért, mert különbözik másoktól.

Például

- a bőrszíne
- a neme
- vagy a fogyatékosága miatt.

Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ)

Az Egyesült Nemzetek Szervezete olyan szervezet, amelynek sok ország a tagja.

Az országok együtt dolgoznak, hogy a világot biztonságosabbá és jobbá tegyék.

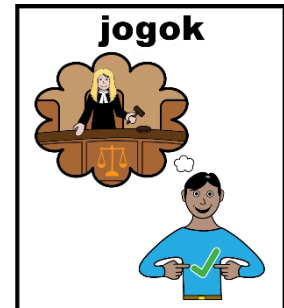
Röviden ENSZ-nek hívjuk.

Fogyatékosággal élő Személyek Jogairól szóló Egyezmény

Az ENSZ Fogyatékosággal élő Személyek
Jogairól szóló Egyezménye leírja,
hogyan milyen jogaik vannak
a fogyatékosággal élő embereknek.

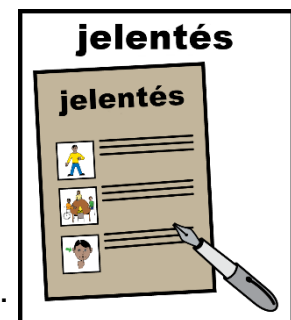
Leírja az országoknak,
hogyan támogassák a fogyatékosággal élő embereket.
Röviden ENSZ egyezménynek hívjuk.

Fogyatékosággal élő Személyek Jogainak Bizottsága

A Fogyatékosággal Élő Személyek Jogainak Bizottsága
az ENSZ egyezmény megvalósulását felügyeli.

Jelentéseket készít arról,
hogyan az országok betartják-e az ENSZ egyezményt.
Javaslatokat ad az országoknak,
hogyan támogassák a fogyatékosággal élő embereket.
Röviden ENSZ Bizottságnak hívjuk.

Gondnokság

A bíróság helyezhet valakit gondnokság alá.

Ha valakit gondnokság alá helyeznek,
nem dönthet önállóan az életéről.

A gondnok dönt helyette.

Ezt nevezzük helyettes döntéshozatalnak.

Sok gondnokság alatt álló ember

- nem döntheti el, mire költi a pénzét.
- nem döntheti el, hol és kivel szeretne lakni.
- nem döntheti el, hogy mit szeretne dolgozni.
- nem köthet házasságot.
- nem írhat alá szerződéseket, például munkaszerződést.
- nem szavazhat a választásokon.

Egyéni költségvetés

Az egyéni költségvetés azt jelenti,
hogy az állam a fogyatékossgal élő embernek
adja a pénzt.

A fogyatékossgal élő ember pedig eldöntheti,
hogy melyik támogató szolgáltatást
szeretné megvásárolni.

Kiváltás

A kiváltás azt jelenti,
hogy a nagy létszámú intézményeket bezárják.
A fogyatékossgal élő emberek
az intézményekből kisebb házakba vagy lakásokba költöznek.
Támogatást kapnak, hogy önállóan tudjanak élni.

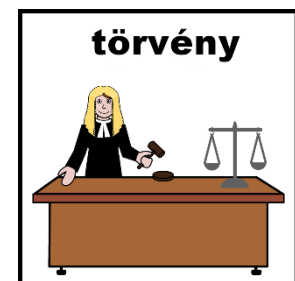
Könnyen érthető kommunikáció

A könnyen érthető kommunikáció egy módszer,
amivel érthetővé tudunk tenni információt.
A könnyen érthető információt
olyan emberek is megértik,
akik a bonyolult információt nehezen értik meg.
Ezt a szöveget is könnyen érthetően írtuk.

Országos Fogyatékossgügyi Tanács

Az Országos Fogyatékossgügyi Tanács véleményezi
a fogyatékossggal kapcsolatos
törvényeket és állami döntéseket.
Javaslatokat tesz a fogyatékossggal kapcsolatos
új törvényekre és állami intézkedésekre.

Az Országos Fogyatékosügyei Tanács tagjai

- a kormányzat képviselői, vagyis politikusok
- és civilek, vagyis a fogyatékos emberek szervezeteinek képviselői.

Önérvényesítés

Az önérvényesítés azt is jelenti, hogy értelmi fogyatékossgal élő emberek tudják, mire van szükségük, és el is tudják mondani másoknak.

Kifejezik, amit éreznek és gondolnak.

Akkor is, ha nem tudnak szavakkal beszélni.

Az önérvényesítők értelmi fogyatékossgal élő emberek, akik felszólalnak magukért és más értelmi fogyatékossgal élő emberekért.

Támogatott döntéshozatal

A támogatott döntéshozatal azt jelenti, hogy a fogyatékossgal élő ember nem kerül gondnokság alá.

A fogyatékossgal élő ember dönthet az életéről.

A döntésekhez támogatást kap a támogató személytől.

Támogatott lakhatás

A támogatott lakhatás azt jelenti, hogy a fogyatékossgal élő emberek önállóan élnek egy házban vagy lakásban. Az önálló élethez támogatást kapnak.

Választójog

A választójog azt jelenti, hogy

- szavazhatsz a választásokon
- és jelöltétként indulhatsz a választásokon.

Magyarországon minden 18 évesnél idősebb embernek van választójoga.

Kivéve azokat az embereket, akiktől bíróság elvette a választójogot.

A legtöbb gondnokság alatt álló embertől elveszi a bíróság a választójogot.

A képek az [easy ont he i](#) képtárból származnak.

All Images/*Resources copyright* © LYPFT

Készítették az Értelmi Fogyatékossgal Élők és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetsége (ÉFOÉSZ) önérvényesítő tagjai:

Aranyos Dávid, Balogh Antal, Barna Renáta, Bercse László, Beringer Katalin, Bob Zsolt, Bujdosó Zsolt, Cziráki Zsolt, Farkas Miklós, Gajdán Erzsébet, Harmath Lilla, Hornyák Erika, Lakatos Mihály, Kiss Tamás, Kolompár László, Lesku Csilla, Molnár Éva, Németh Ferenc, Pataricza Sándor, Sallai Ilona, Tóbiás Pál, Vida Veronika

További információ: www.efoesz.hu

